

Briselē, 2023. gada 14. decembrī
(OR. en)

16892/23

LIMITE

ENER 703
CLIMA 656
TRANS 609
CONSUM 491
IND 695
ECOFIN 1392
FISC 300

Starpiestāžu lieta:
2023/0443(NLE)

PIEZĪME

Sūtītājs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I)
Saņēmējs:	Padome
K-jas dok. Nr.:	16136/23
Temats:	Priekšlikums – Padomes Regula, ar ko attiecībā uz piemērošanas termiņa pagarināšanu groza Regulu (ES) 2022/2578 – politiska vienošanās

IEVADS

1. Komisija 2023. gada 28. novembrī nāca klajā ar priekšlikumu Padomes Regulai, ar ko attiecībā uz piemērošanas termiņa pagarināšanu groza Regulu (ES) 2022/2578 ¹.
2. Ar Padomes Regulu (ES) 2022/2578 (“Tirgus korekcijas mehānisma regula”) ir izveidota pagaidu pasākumu sistēma, lai novērstu pārmērīgi augstu gāzes cenu kāpumu ES, ja tās neatspoguļo cenas pasaules tirgū. Tika panākta vienošanās pie zināmiem nosacījumiem ierobežot tirdzniecību Eiropas gāzes biržās, nepārsniedzot 180 EUR/MWh. Mehānisms tiek aktivizēts, kad cenas ES virtuālajos tirdzniecības punktos pārsniedz noteiktu līmeni un šīs cenas ievērojami pārsniedz atsauces cenu, kas atspoguļo LNG cenu tendences pasaulē.

¹ 16136/23

3. Komisija ierosina pagarināt Tirgus korekcijas mehānisma regulas piemērošanas laika posmu par vienu gadu līdz 2025. gada 31. janvārim.
4. Ņemot vērā pastāvīgo gāzes piegāžu trūkumu un cenu svārstīgumu, ko rada nestabilais līdzsvars globālajos gāzes tirgos, šāda mērķtiecīga un ierobežota pagarināšana tiek uzskatīta par nepieciešamu, lai izvairītos no pārmērīgi augstām enerģijas cenām visā 2023./2024. gada ziemas sezonā. Būtu arī jāpiemin, ka EVTI un ACER un vēlāk – Komisijas veiktajos novērtējumos ir secināts, ka kopš Tirgus korekcijas mehānisma regulas stāšanās spēkā nav konstatēta negatīva ietekme uz piegādes drošību, gāzes plūsmām Savienības iekšienē vai finanšu stabilitāti.

PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

5. Priekšlikums tika apspriests Enerģētikas jautājumu darba grupas sanāksmē 2023. gada 5., 7. un 12. decembrī.
6. Prezidentvalsts ņēma vērā dalībvalstu komentārus un iesniedza pirmo pārskatīto teksta redakciju ², par kuru Pastāvīgo pārstāvju komitejā 2023. gada 15. decembrī notika viedokļu apmaiņa.
7. Tā kā pārskatītā redakcija lielam dalībvalstu vairākumam bija pieņemama, prezidentvalsts tagad iesniedz šo tekstu, kas pievienots šai piezīmei, politiskas vienošanās panākšanai 2023. gada 19. decembrī gaidāmajā TTE (Enerģētika) padomes sanāksmē.
8. Teksta uzlabošanas nolūkā tajā ir veiktas dažas papildu juridiski lingvistiskas un stilistiskas izmaiņas, tai skaitā saskaņoti tie apsvērumi, kas visās trīs ārkārtas regulās ir vienādi
9. Izmaiņas salīdzinājumā ar Komisijas priekšlikumu ir norādītas **treknrakstā** un ar [...]. Jaunās izmaiņas salīdzinājumā ar dokumentu 16186/23 (+COR 1) ir atzīmētas **pasvītrotā** **treknrakstā** un ar [...].

² 16186/23 + COR 1.

NOBEIGUMS

10. Ņemot to vērā, Padome tiek aicināta izskatīt prezidentvalsts kompromisa tekstu, kas izklāstīts šīs piezīmes pielikumā, apspriest neatrisinātos jautājumus, ko izvirzījušas delegācijas, un panākt politisku vienošanos par šo Padomes regulu.

PADOMES REGULA (ES) 2023/...

(... gada...),

ar ko attiecībā uz piemērošanas termiņa pagarināšanu groza Regulu (ES) 2022/2578

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 122. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Ar Padomes Regulu (ES) 2022/2578³ ir [...] **izveidots** pagaidu tirgus korekcijas mehānisms tādu atvasināto instrumentu tirdzniecības rīkojumiem, kuri saistīti ar Savienības virtuālajiem tirdzniecības punktiem un kuru termiņš variē no nākamā mēneša līdz nākamajam gadam. Tāpēc tirgus korekcijas mehānismu piemēro jebkuram regulētā tirgū tirgotajam preču atvasinātajam instrumentam, kura pamatā ir darījums kādā gāzes virtuālajā tirdzniecības punktā Savienībā.

³ Padomes Regula (ES) 2022/2578 (2022. gada 22. decembris), ar ko izveido tirgus korekcijas mehānismu Savienības iedzīvotāju un ekonomikas aizsardzībai pret pārmērīgi augstām cenām (OV L 335, 29.12.2022., 45. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2578/oj>).

- (2) Tirgus korekcijas mehānismu aktivizē [...], **kad** rodas tirgus korekcijas notikums, t. i., tad, kad *Title Transfer Facility* (“*TTF*”) atvasināto instrumentu ar tuvāko mēneša termiņu norēķinu cena, ko publicējusi *ICE Endex B.V. (Nīderlande)*, pārsniedz 180 EUR/MWh un trīs darba dienas ir par 35 EUR augstāka nekā atsaucis cena. [...] Regulā (ES) 2022/2578 ir noteikts dinamisks solīšanas limits, saskaņā ar kuru, **iestājoties tirgus korekcijas notikumam**, tirgus dalībnieki [...] **nedrīkst** pieņemt un tirgus dalībnieki [...] **nedrīkst** iesniegt atvasināto instrumentu rīkojumus, kuru cenas par 35 EUR/MWh pārsniedz atsaucis cenu, ko [...] iepriekšējā dienā publicējusi **Eiropas Savienības** Energo regulatoru sadarbības aģentūra (“*ACER*”) ⁴.
- (3) [...] Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI) ⁵ un **ACER** savos ietekmes novērtējuma ziņojumos, kas publicēti 2023. gada 1. martā saskaņā ar Regulas (ES) 2022/2578 8. pantu, analizēja vairākus rādītājus, ar kuru palīdzību tika novērtēta tirgus korekcijas mehānisma ietekme kopš minētās regulas stāšanās spēkā. **EVTI** [...] un **ACER** [...] secināja, ka līdz to attiecīgo ziņojumu publicēšanai tirgus korekcijas mehānisms nav ticis aktivizēts un nav radusies negatīva ietekme uz piegādes drošību, [...] Savienības iekšējām **gāzes** plūsmām [...] **vai finanšu** stabilitāti.
- (4) Balstoties uz [...] **EVTI** un **ACER** [...] 2023. gada 1. marta ziņojumos analizētajiem rādītājiem, Komisija analizē turpināja, **lai** novērtētu [...] tirgus norises [...], **kas sekojušas pēc minētajos ziņojumos analizētā laikposma**. Kopš Regulas (ES) 2022/2578 stāšanās spēkā negatīva ietekme nav konstatēta un tirgus korekcijas mehānisms nekad nav ticis aktivizēts.

⁴ [...]

⁵ [...]

- (5) Tomēr Savienības enerģijas piegādes drošības jautājumā joprojām jāsaskaras ar nopietnām grūtībām. Globālā situācija gāzes tirgū joprojām ir ļoti saspringta. Gāzes cenas joprojām ir ievērojami augstākas nekā [...] **tās bija pirms krīzes sākuma Eiropā pēc tam, kad Krievija izmantoja energoapgādi par ieroci un izraisīja Krievijas agresijas karu pret Ukrainu**, un tās neizbēgami ietekmē Savienības iedzīvotāju pirktspēju un Savienības uzņēmumu konkurētspēju.
- (6) **Gāzes tirgus [...]** cenu svārstīgums izriet arī no ģeopolitisko risku izraisītās spriedzes tirgū, un tas ir vēl viens risks, kas apdraud **Savienības [...]** ekonomiku. 2023. gada vasarā un rudens sākumā novērotās liela cenu svārstīguma epizodes, kad cenas dažu nedēļu laikā pieauga par vairāk nekā 50 %, liecina, ka tirgi joprojām ir nestabili un tos joprojām var ietekmēt pat salīdzinoši nelieli pieprasījuma un piedāvājuma satricinājumi, par ko liecina cenu svārstības pēc tādiem neseniem notikumiem kā streiks Austrālijas sašķidrinātās dabasgāzes (LNG) kompleksos vai traucējumi starpsavienotājā *Balticconnector*. Pašreizējā krīze Tuvajos Austrumos rada vēl vienu nozīmīgu ģeopolitisku risku, kas var ietekmēt **gāzes** cenas un [...] piegādes.
- (7) Pasaules gāzes tirgi pašlaik ir ļoti saspringti, un paredzams, ka šāda situācija zināmu laiku saglabāsies. Pēdējo divu gadu laikā LNG piegādes pasaulē [...] **ir pieaugušas** tikai nedaudz, jo jaunuzstādītās sašķidrināšanas jaudas ir nelielas, lielos eksporta kompleksos bijušas pārtrauces un LNG stacijās samazinās ievadresursu piegāde. Paredzams, ka būtiskas jaunas LNG jaudas **sāks darboties [...]** tikai 2025. gadā. Tādējādi, **sagaidāms**, ka tuvākajā nākotnē tirgus līdzsvars joprojām būs apdraudēts.

- (8) Turklāt, ņemot vērā būtisko Krievijas cauruļvadu gāzes importa samazinājumu pagājušajā gadā, Savienībai ir pieejams krietni [...] **mazāk** gāzes nekā pirms krīzes. Ņemot vērā pašreizējo gāzes importa līmeni, paredzams, ka 2023. gadā Savienība saņems aptuveni **20 miljardus kubikmetrus (m³)** Krievijas cauruļvadu gāzes, kas ir par aptuveni 110 miljardiem kubikmetru mazāk nekā 2021. gadā. Tāpēc joprojām pastāv nopietns risks, ka īstermiņā Savienība saskarsies ar gāzes piegādes nepietiekamību. Ņemot vērā pašreizējos saspringtos apstākļus tirgū, cenas [...] **var** atkal krasi pieaugt tādu neprognozējamu notikumu un pēkšņu satricinājumu [...] **rezultātā** kā LNG pieprasījuma atjaunošanās Āzijā, [...] **kas** varētu samazināt gāzes pieejamību pasaules gāzes tirgū, ekstremāli laikapstākļi, kas var ietekmēt hidroelektroenerģijas uzkrāšanu [...] **un** kodolektroenerģijas ražošanu, kuru dēļ varētu rasties vajadzība vairāk izmantot ar gāzi darbināmas elektrostacijas, kā arī turpmāki iespējami gāzes piegādes traucējumi, arī Krievijas gāzes importa pilnīga apturēšana, un turpmāki kritiskās infrastruktūras traucējumi, **kā piemēram**, cauruļvada *NordStream 1* sabotāža 2022. gada septembrī [...] **vai** traucējumi cauruļvadā *Balticconnector* 2023. gada oktobrī.
- (9) Pastāvīgās nopietnās grūtības pakļauj visu Savienību enerģijas piegādes nepietiekamības un augstu enerģijas cenu riskam. Gāzes cenu līmenis varētu **radīt negatīvu** ietekmi [...] **uz Savienības** [...] ekonomisko stāvokli, **tās** rūpniecības konkurētspēju un [...] **tās iedzīvotāju** pirktspēju.

- (10) **Minētaj**[...]os apstākļos, [...] **it sevišķi** situācijā, kad pastāv vairāki ģeopolitiski riski, kas **var** ietekmēt gāzes cenas, bailes no deficīta [...] **var** novest pie tā, ka tiek pieņemti [...] **ievērojami** atbildes pasākumi, kam var būt nopietna ietekme uz **gāzes** cenām. Ņemot vērā pašreizējo trauslo piedāvājuma un pieprasījuma līdzsvaru, pat mēreni gāze piegādes traucējumi var dramatiski ietekmēt [...] gāzes cenas un nodarīt nopietnu un ilgstošu kaitējumu Savienības ekonomikai un iedzīvotājiem.
- (11) Krīzes kulminācijā Savienība pieņēma stingrus un koordinētus atbildes pasākumus, kuru mērķis bija aizsargāt iedzīvotājus un ekonomiku pret pārmērīgi [...] **augstām** cenām un nodrošināt gāzes pārrobežu plūsmas, lai tiktu apgādāti visi patērētāji, kam tā vajadzīga, [...] **tostarp** arī gāzes deficīta situācijās. Savienības reakcija [...], **ievērojot** plānu *REPowerEU*[...] ⁶, **ar ko Komisija nāca klajā savā 2022. gada 18. maija paziņojumā**, un turpmākās iniciatīvas, arī Regulā (ES) 2022/2578 noteiktie pasākumi, **ir** palīdzējusi panākt situācijas uzlabošanās. Ja minēto pasākumu piemērošana tiktu pārtraukta, tas [...] **pakļautu riskam**[...] **lai arī** trauslo, taču stabilizēto, [...] situāciju, **ko** Savienība ir sasniegusi, un **pasliktinātos** tās [...] spēja stāties pretim iespējamiem turpmākiem notikumiem un pēkšņiem satricinājumiem.

⁶ [...]

(12) Tā kā Savienība ir vienots tirgus un *TTF Nīderlandē* parasti tiek uzskatīta par “standarta” cenu atsauci [...] **Eiropas** gāzes tirgos, augstas ar *TTF* saistīto atvasināto instrumentu gāzes cenas radītu smagas sekas visās dalībvalstīs, lai gan dažas dalībvalstis šīs sekas, iespējams, izjustu **atšķirīgi** no citām. Regulas (ES) 2022/2578 **piemērošanas termiņa** pagarinājums būtu jāattiecinā arī uz atvasinātajiem instrumentiem, kas saistīti ar visiem pārējiem virtuālajiem tirdzniecības punktiem Savienībā, lai nepieļautu, ka tirdzniecība pārvirzās uz atvasinātajiem instrumentiem, kas saistīti ar citiem virtuālajiem tirdzniecības punktiem; tas var novest pie izkropļojumiem [...] **Savienības** [...] enerģijas vai finanšu tirgos. Tirgus korekcijas mehānisms stiprina Savienības solidaritāti, jo tas nepieļauj pārmērīgi augstas cenas, kuras daudzas dalībvalstis nav spējīgas maksāt pat īslaicīgi. Tirgus korekcijas mehānisms var palīdzēt nodrošināt, ka visu dalībvalstu gāzes piegādes uzņēmumi [...] **dalībvalstu solidaritātes garā** var iegādāties gāzi par saprātīgām cenām [...].

[...] [...]

(13[...]) Ņemot vērā to, ka Regulas (ES) 2022/2578 piemērošanas termiņš beidzas 2024. gada 31. janvārī, tā pagarināšana ir ārkārtas pasākums dalībvalstu solidaritātes garā [...]. [...], **reaģējot** [...] uz pastāvīgām nopietnām grūtībām [...] enerģijas piegādē, **kas** rada arī nenovēršamas krīzes un pārmērīgi augstu cenu risku [...].

- (14[...]) **Turklāt** [...] Regulas (ES) 2022/2578 piemērošanas termiņa pagarināšana ir [...] saskaņīga ar plānu *REPowerEU*, kura mērķis ir aizsargāt Savienības iedzīvotājus un **Savienības ekonomiku** pret pārmērīgi augstām cenām un enerģijas piegāžu nepietiekamību.
- (15[...]) Lai 2023./2024. gada ziemas sezonā nodrošinātu nepārtrauktu aizsardzību pret pārmērīgi augstām cenām, šai regulai būtu jāstājas spēkā 2024. gada 1. februārī.
- (16[...]) [...] **Pagarināšanai**, vajadzētu būt pagaidu un [...] būtu jāpaliek spēkā līdz 2025. gada **31. janvārim** [...]. Ņemot vērā pastāvīgās nopietnās grūtības **un riskus Savienības gāzes piegādes drošībai un gāzes cenām**, [...] un **ņemot vērā** pašreizējās situācijas nenoteiktību, [...] **tā** ir nepieciešama un samērīga.
- (17[...]) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (18[...]) Tāpēc Regula (ES) 2022/2578 būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Grozījums Regulā (ES) 2022/2578

Regulas (ES) 2022/2578 12. panta 1. punkta otro teikumu aizstāj ar šādu:

“To piemēro līdz 2025. gada 31. janvārim.”

2. pants

Stāšanās spēkā [...]

Šī regula stājas spēkā 2024. gada 1. februārī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

[...] ..., ...

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs